

**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KORMÁNYA**

**H/15890. számú
Országgyűlési határozati javaslat**

**az Európa Tanács keretében 2001. november 8-án létrejött, az audiovizuális örökség
védelméről szóló Európai Egyezmény megerősítéséről**

**Előadó: Dr. Bozóki András
nemzeti kulturális örökség minisztere**

Budapest, 2005. április

**Az Országgyűlés
.../2005. (.....) OGY
határozata**

**az Európa Tanács keretében 2001. november 8-án létrejött, az audiovizuális örökség
védelméről szóló Európai Egyezmény megerősítéséről**

Az Országgyűlés

1. megerősíti az Európa Tanács keretében 2001. november 8-án létrejött, az audiovizuális örökség védelméről szóló Európai Egyezményt;
2. felkéri a Magyar Köztársaság elnökét a megerősítő okirat kiállítására;
3. felkéri a külügyminisztert, hogy a megerősítő okiratot az Európa Tanács főtitkáránál helyezze letétbe.

AZ AUDIOVIZUÁLIS ÖRÖKSÉG VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EURÓPAI EGYEZMÉNY

Preambulum

Az Európa Tanács tagállamai, az Európai Kulturális Egyezmény egyéb részesei, és az Európai Közösség, mint aláírók,

Figyelembe véve, hogy az Európa Tanács erősíteni igyekszik tagjai egységét különösen abból a célból, hogy védjék és ápolják a kulturális örökségüket alkotó eszméket és elveket;

Figyelembe véve, hogy az európai örökség a földrész népeinek kulturális identitását és sokféleségét tükrözi;

Figyelembe véve, hogy mozgóképek az európai kulturális örökség szerves részét képezik és, hogy az érintett államoknak védeniük és őrizniük kell azokat az utókor számára;

Figyelembe véve, hogy a mozgókép a napjaink társadalmát ábrázoló kulturális kifejezési formák egyike; kiválóan alkalmas a mindennapi események rögzítésére, amelyek történelmünk alapját képezik és tükrözik civilizációnk sajátosságait;

Annak tudatában, hogy a mozgóképek sérülékenyek és veszélyek fenyegetik fennmaradásukat és eljutásukat eljövendő nemzedékekhez;

Hangsúlyozva a Felek felelősségét az iránt, hogy ezt az örökséget védjék, helyreállítsák és hozzáférhetővé tegyék;

Azzal a szándékkal, hogy együttműködjenek és közösen cselekedjenek az audiovizuális kulturális örökség megőrzésében és fennmaradásának biztosításában;

Figyelembe véve a szerzői és szomszédos jogok védelmét szolgáló hatályos nemzetközi egyezményeket;

Figyelembe véve azt a munkát, amelyet más nemzetközi fórumok az audiovizuális örökség védelméért elvégeztek,

a következőkben állapodtak meg:

I. Fejezet – Bevezetés

1. Cikk – Az Egyezmény célja

A jelen Egyezmény célja, hogy biztosítsa az európai audiovizuális örökség védelmét és azt, hogy külön műfajként, múltunk lenyomataként gyűjtése megkezdődjék; továbbá azt, hogy a nagyközönség érdekében a mozgóképeket megőrizzék és hozzáférhetővé tegyék kulturális, tudományos és kutatási tevékenységek céljára.

2. Cikk – Meghatározások

A jelen Egyezményben:

a. „mozgókép” mozgóképek bármely olyan együttesét jelenti, amelyet valamely módon, valamely hordozóeszközön rögzítettek, függetlenül attól, hogy kíséri-e hang és feltéve, hogy képes mozgás benyomását kelteni;

b. „filmalkotás” bármilyen hosszúságú mozgóképet jelent, különösen játékfilmeket, rajzfilmeket és dokumentumfilmeket, amelyeket filmszínházi bemutatásra szánnak;

c. „kötelesspéldány archívum” bármely olyan intézményre vonatkozhat, amelyet valamely Fél abból a célból választ ki, hogy őrizze a kötelezően letétbe helyezett példányokat;

d. „önkéntes alapon működő archívum” bármely olyan intézményre vonatkozhat, amelyet valamely Fél ebből a célból kijelöl.

3. Cikk – Az Egyezmény hatálya

1. Az Egyezmény részes államai az Egyezmény rendelkezéseit minden filmalkotásukra alkalmazzák annak hatálybalépését követően.

2. Az Egyezmény 18. cikkének megfelelően megfogalmazott jegyzőkönyveknek megfelelően a jelen Egyezmény hatályát kiterjesztik a filmalkotásokon kívüli mozgóképekre is, úgymint televíziós alkotásokra.

4. Cikk – Szerzői és szomszédos jogok

A jelen Egyezményben megfogalmazott kötelezettségek semmilyen módon nem befolyásolják a nemzetközi egyezményekben a szerzői és szomszédos jogok védelméről szóló rendelkezéseket. A jelen Egyezmény egyetlen rendelkezése sem értelmezhető oly módon, hogy az gyengítene az ott megfogalmazott védelmet.

II. Fejezet – Kötelesspéldányok elhelyezése

5. Cikk – Általános kötelezettség a kötelesspéldányok letétbe helyezésére

1. Jogszabály megalkotásával vagy más megfelelő módon mindegyik Fél kötelezővé teszi az érintettek számára, hogy az ország audiovizuális öröksége részét képező, az érintett Fél területén gyártott vagy koprodukcióban elkészült mozgóképek egy példányát letétbe helyezték.

2. Mindegyik Fél felmentést adhat a letétbe helyezés kötelezettsége alól, amennyiben az érintett mozgókép egy példányát valamelyik másik Fél területén helyezik letétbe.

6. Cikk – A kötelesspéldány archívumok kijelölése és feladatai

1. Mindegyik Fél kijelöl egy vagy több kötelezpéldány archívumot, amelyeknek az lesz a feladatuk, hogy a letétbe helyezett mozgóképeket megőrizték, dokumentálják, állagában javítsák és igény esetén hozzáférhetővé tegyék.

2. A kijelölt intézmények lehetnek állami vagy magántulajdonban, de munkájukat sem közvetlenül, sem közvetve nem irányíthatja olyan természetes vagy jogi személy, amely tevékenysége nagyobb része nyereségorientált és a médiaszektorban valósul meg.

3. A Felek vállalják: felügyelik, hogy a kötelezpéldány archívumaik végrehajtják-e feladataikat.

7. Cikk – Műszaki és pénzügyi eszközök

A Felek biztosítják, hogy a kötelezpéldány archívumok rendelkezzenek a jelen Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésében megfogalmazott feladatok végrehajtásához szükséges eszközökkel.

8. Cikk – Kötelezpéldányok elhelyezésének feltételei

1. A Felek kijelölik azokat a természetes és jogi személyeket, amelyeknek letétbe kell helyezniük a kötelezpéldányokat. A Felek biztosítják a letétbe helyezés feltételeit. Külön gondot fordítanak arra, hogy a kötelezpéldány archívumok az eredeti példányokat kapják meg, vagy olyan anyagokat, amelyekről az eredetivel egyező minőségű másolatok készíthetők.

2. Az anyagokat legkésőbb tizenkét hónappal a végső változatnak az első alkalommal a nyilvánossághoz való közvetítését követően, vagy más, a Fél által meghatározott ésszerű határidőn belül letétbe kell helyezni. Amennyiben az anyagot nem mutatják be a nagyközönségnek, a határidőt a gyártás befejezésétől kell számítani.

9. Cikk – A letétbe helyezett anyag állagának javítása

1. A Felek ösztönzik és elősegítik, hogy az érintettek javítsák a kötelezően letétbe helyezett és az ország audiovizuális öröksége részét képező, fizikai értelemben csökkent minőségű mozgóképek állagát.

2. A Felek jogszabályban engedélyezhetik, hogy az érintettek állagjavítás céljából másolatot készítsenek a kötelezően letétben helyezett mozgóképekből.

10. Cikk – Rendkívüli intézkedések

A Felek megteszik a megfelelő intézkedéseket az audiovizuális örökségük részét képező olyan mozgóképek megőrzésére, amelyeknek anyagi létét közvetlen veszélyek fenyegetik, amennyiben e veszélyek elhárításához a kötelező letétbe helyezés szokásos előírásai nem elegendők.

III. Fejezet – Önkéntes letétbe helyezés

11. Cikk – Önkéntes letétbe helyezés elősegítése

A Felek ösztönzik és elősegítik, hogy az érintettek önként letétbe helyezték az ország audiovizuális öröksége részét képező mozgóképeket, ideértve a filmkellékeket is, amelyek nem esnek a jelen Egyezmény 5. cikke hatálya alá.

12. Cikk – Nyilvános hozzáférés

A Felek arra ösztönzik az önkéntes alapon működő archívumokat, hogy szerződésben állapodjanak meg a jogosultakkal: milyen feltételek mellett juthat a nagyközönség a náluk letétbe helyezett mozgóképekhez.

IV. Fejezet – Közös általános rendelkezések a kötelezpéldány archívumokra és az önkéntes alapon működő archívumokra

13. Cikk – Közös archívumok

1. Annak érdekében, hogy a jelen Egyezmény céljai hatékonyabban valósulhassanak meg, bármely Fél dönthet úgy, hogy egy intézmény keretében hozza létre a kötelezpéldány archívumot és az önkéntes alapon működő archívumot.

2. A kötelezpéldány archívum és az önkéntes alapon működő archívum azzal a feltétellel tartozhat egyazon intézményhez, hogy a két különböző archívum számára előírt rendelkezések egyidejűleg megvalósulnak.

14. Cikk – Együttműködés a kötelezpéldány archívum és az önkéntes alapon működő archívum között

Mindegyik Fél arra ösztönzi kötelezpéldány archívumát és önkéntes alapon működő archívumát, hogy működjenek együtt egymással és a többi Fél hasonló intézményeivel a következő célokból:

- a.* cseréljenek információt mozgóképekről;
- b.* állítsanak össze egy európai audiovizuális filmográfiát;
- c.* dolgozzanak ki egységes eljárást mozgóképek és hozzájuk kapcsolódó információk tárolására, megosztására és frissítésére;
- d.* dolgozzanak ki egységes szabványt az elektronikus információcsere számára;
- e.* őrizzék meg a mozgóképek bemutatására használt berendezéseket.

15. Cikk – A letét szerződéses feltételei

A Felek arra ösztönzik a kötelezpéldány archívumokat és az önkéntes alapon működő archívumokat, hogy az anyagokat letétbe helyezőkkel szerződésben rögzítsék a letétbe helyezett mozgóképekre vonatkozó jogokat és kötelezettségeket. Eltekintve attól az esettől, amikor e kérdéseket törvény szabályozza, e szerződések rögzíthetik a letétbe helyezett anyagok bármilyen sérülésére vonatkozó felelősség feltételeit, azokat az eseteket, amikor a jogosultak az anyagot átmenetileg vagy végleg visszavonják a letétből, továbbá annak az összegnek a nagyságát, amelyet a jogosultaknak kell fizetniük, amennyiben a kötelezpéldány archívum vagy az önkéntes alapon működő archívum javítja az anyag állagát, vagy más szolgáltatást végez.

V. Fejezet – Az Egyezmény végrehajtásának ellenőrzése

16. Cikk – Állandó bizottság

1. A jelen Egyezmény végrehajtása céljából állandó bizottságot állítanak fel.

2. A Felek egy vagy több képviselőt küldhetnek az állandó bizottságba. Mindegyik Fél szavazhat. A jelen Egyezmény mindegyik részes állama egy szavazattal rendelkezik. A hatáskörébe tartozó kérdésekről az Európai Közösség is szavaz. Szavazatainak száma megegyezik azon tagállamainak számával, amelyek a jelen Egyezmény részesei. Az Európai Közösség nem szavazhat olyan kérdésekről, amelyek nem tartoznak hatáskörébe.

3. Megfigyelő képviselheti az állandó bizottságban az Európai Közösséget és minden olyan, a 19. cikkben említett államot, amely nem részese jelen Egyezménynek.

4. Az állandó bizottságot az Európa Tanács főtitkára hívja össze. Az első ülésre hat hónappal jelen Egyezmény hatálybalépését követően kerül sor. Ezt követően az állandó bizottság akkor ül össze, ha az Egyezmény részes államainak egyharmada vagy az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága azt igényli, vagy az Európa Tanács főtitkárának kezdeményezésére a 18. cikk 2. bekezdésének megfelelően, vagy a jelen Egyezmény egy vagy több részesének kívánságára a 17. cikk 1. c. bekezdése alapján.

5. Ahhoz, hogy az állandó bizottság határozatképes legyen, az Egyezmény részeseinek többsége jelen kell, hogy legyen. A 16. cikk, 6. bekezdése és a 18. cikk 3. bekezdése alapján az állandó bizottság döntéseit a jelen lévő Felek kétharmada hozza.

6. A jelen Egyezményben meghatározott feladatainak végrehajtásához az állandó bizottság kikérheti szakértők tanácsait. Saját kezdeményezésére vagy az érintett intézmény kérésére, felkérhet bármely olyan nemzetközi vagy nemzeti, kormányzati vagy nem kormányzati szervet, amely felkészült azon kérdésekkel kapcsolatban, amelyeket a jelen Egyezmény szabályoz, hogy küldjön megfigyelőt az állandó bizottság minden ülésére vagy azok egy részére. A Felek kétharmada dönt arról, hogy felkérjenek-e ilyen szakértőt vagy testületet.

7. Eljárási szabályait az állandó bizottság maga dolgozza ki a jelen Egyezmény rendelkezéseivel összhangban.

17. Cikk – Az állandó bizottság feladatai és beszámoló

1. Az állandó bizottság kötelessége, hogy felügyelje jelen Egyezmény betartását és végrehajtását. Jogában áll, hogy:

a. javaslatokat tegyen a Feleknek az Egyezmény végrehajtásával kapcsolatban;

b. javasolja az Egyezmény esetleges szükséges módosítását és megvizsgálja a betérjesztett módosító javaslatokat a 18. cikk rendelkezéseinek figyelembevételével;

c. egy vagy több Fél kérésére megvizsgáljon bármely olyan kérdést, amely az Egyezmény értelmezésével kapcsolatos;

d. ajánlásokkal forduljon a Miniszteri Bizottsághoz arról, hogy a 19. cikkben említett államokon kívül milyen egyéb államot kellene felhívni arra, hogy csatlakozzanak a jelen Egyezményhez.

2. Üléseit követően az állandó bizottság a Felek és az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága részére beszámolót küld tanácskozásáról és döntéseiről.

VI. Fejezet – Jegyzőkönyvek és módosítások

18. Cikk – Jegyzőkönyvek és módosítások

1. A filmalkotásokon kívüli mozgóképekkel foglalkozó jegyzőkönyvek abból a célból készülnek, hogy egyes területeken továbbfejlesszék jelen Egyezmény elveit.

2. Az 1. bekezdésben említett jegyzőkönyvek készítésére vonatkozó javaslatokat, az ilyen jegyzőkönyvek módosítására vonatkozó javaslatokat, továbbá azokat a javaslatokat, amelyeket bármely Fél, az állandó bizottság vagy a Miniszteri Bizottság jelen Egyezmény módosítására tesz, az Európa Tanács főtítkáranak kell továbbítani, aki aztán azokat megküldi az Európa Tanács tagállamainak, valamint azoknak az államoknak, amelyek jelen Egyezmény részeseivé válhatnak, és az Európai Közösségnek. Az ilyen javaslat kézhezvételét követően leghamarabb két hónappal az Európa Tanács főtítkára összehívja az állandó bizottságot.

3. Az állandó bizottság leghamarabb két hónappal azt követően, hogy a javaslatot megkapta a főtítkártól a 2. bekezdésnek megfelelően, megvizsgálja azt. Az állandó bizottság jóváhagyás végett benyújtja a Miniszteri Bizottságnak azt a szövegváltozatot, amelyet a Felek háromnegyede jóváhagyott.

4. Az Egyezmény előző bekezdésnek megfelelően végrehajtott módosítása harminc nappal azt követően lép hatályba, hogy mindegyik Fél közölte a főtítkárral, hogy azt elfogadta. Amennyiben egy módosítást a Miniszteri Bizottság jóváhagyott, de az még nem lépett hatályba, akkor egy állam vagy az Európai Közösség azon nyilatkozata, hogy magára nézve kötelezőnek ismeri el az Egyezményt, egyszersmind azt is jelenti, hogy elfogadta a módosítást.

5. A Miniszteri Bizottság dolgozza ki azokat a feltételeket, amelyek alapján hatályossá válnak a jelen Egyezményhez készülő jegyzőkönyvek, továbbá az e jegyzőkönyvek módosításai. Ez utóbbiak azokon a szövegváltozatokon alapulnak, amelyeket az állandó bizottság a 3. bekezdés alapján terjeszt elő.

VII. Fejezet – Záró rendelkezések

19. Cikk – Aláírás, megerősítés, elfogadás és jóváhagyás

Az Egyezmény aláírásra nyitva áll az Európa Tanács tagállamai, az Európai kulturális egyezmény részesei és az Európai Közösség számára. Az Egyezményt meg kell erősíteni, el kell fogadni, vagy jóvá kell hagyni. A megerősítésről, elfogadásról vagy a jóváhagyásról szóló okiratokat letétbe kell helyezni az Európa Tanács főtítkáranál.

20. Cikk – Hatálybalépés

1. Az Egyezményt azt az időpontot követő három hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba, amikor öt állam, amelyek közül legalább négy az Európa Tanács tagállama, a 19. cikk rendelkezéseinek megfelelően egyetértését fejezte ki ahhoz, hogy az Egyezmény kötelező legyen számára.

2. Az olyan aláíró tagállam tekintetében, amely az Egyezmény hatálybalépése után fejezi ki csatlakozási szándékát, az Egyezmény annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a megerősítési, elfogadási vagy jóváhagyási okirat letétbe helyezésének napja utáni három hónapos időszakot követi.

21. Cikk – Az Egyezmény és a közösségi jog kapcsolata

Egymás közötti kapcsolataikban az Egyezmény azon részesei, amelyek tagjai az Európai Közösségnek, a közösségi jogot követik, és éppen ezért nem alkalmazzák a jelen Egyezményből következő szabályokat, kivéve azokat a kérdéseket, amelyeket a közösségi jog nem érint.

22. Cikk – Egyéb államok csatlakozása

1. Az Egyezmény hatálybalépése után az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága – az aláírókkal történt konzultációt követően – felhívhat bármely olyan államot, amelyet a 19. cikk nem említ az Egyezményhez való csatlakozásra. Ehhez az Európa Tanács Alapszabályának 20. d. cikke szerint hozott többségi határozat szükséges, továbbá a Miniszteri Bizottságban való részvételre feljogosított államok képviselőinek egyhangú szavazata.

2. Bármely csatlakozó állam számára az Egyezmény annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a csatlakozási okiratnak az Európa Tanács főtitkáránál történő letétbe helyezésének napját követő három hónapos időszak lejártá után következik.

23. Cikk – Területi hatály

1. Bármely állam vagy az Európai Közösség az aláírásakor vagy a megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése alkalmával meghatározhatja azokat a területeket, ahol az Egyezményt alkalmazni fogja.

2. Bármely Fél az Európa Tanács főtitkárához címzett nyilatkozattal bármilyen későbbi időpontban kiterjesztheti az Egyezmény alkalmazását e nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. Az ilyen területet illetően az Egyezmény annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a főtitkárnak átadott ilyen nyilatkozat napját követő három hónapos időszak lejártá után következik.

3. Bármely, a fenti két bekezdés alapján tett nyilatkozatot, a nyilatkozatban meghatározott bármely területet illetően, vissza lehet vonni a főtitkárhoz intézett bejelentéssel. A visszavonás annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a főtitkárhoz intézett bejelentés kézhezvételének napját követő három hónapos időszak lejártá után következik.

24. Cikk – Fenntartások

A jelen Egyezmény rendelkezéseivel kapcsolatban fenntartásnak helye nincs.

25. Cikk – Az Egyezmény felmondása

1. Bármely Fél bármikor felmondhatja az Egyezményt az Európa Tanács főtitkárához címzett értesítéssel.

2. Az ilyen felmondás annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a főtitkárnak benyújtott értesítés kézhezvételének napja utáni hat hónapos időszak lejártát követi.

26. Cikk – Értesítések

Az Európa Tanács főtitkára tájékoztatja az Európa Tanács tagállamait, azokat az egyéb államokat, amelyek jelen Egyezmény részeseivé válhatnak és az Európai Közösséget a következőkről:

- a.* az Egyezmény minden aláírójáról;
- b.* a megerősítési, az elfogadási, a jóváhagyási vagy a csatlakozási okiratának letétbe helyezéséről;
- c.* az Egyezmény hatálybalépésének bármely időpontjáról a 20., 22. és 23. cikk szerint;
- d.* módosítás vagy jegyzőkönyv elfogadásáról, amelyre a 18. cikknek megfelelően történik, és arról a dátumról, amikor az ilyen módosítás vagy jegyzőkönyv hatályba lép;
- e.* jelen Egyezményre vonatkozó minden egyéb intézkedésről, értesítésről vagy közlésről.

Ennek hitelül, a kellő felhatalmazással rendelkező alulírottak az Egyezményt aláírták.

Kelt, Strasburgban, 2001. november 8. napján, egyaránt hiteles angol és francia nyelvű változatban, egy példányban, amelyet letétbe helyeznek az Európa Tanács Levéltárában. Az Európa Tanács főtitkára hiteles másolatokat küld az Európa Tanács minden tagállamának, azon egyéb államoknak, amelyek részesei az Európai kulturális egyezménynek, az Európai Közösségnek és bármely más államnak, amely felhívást kap az Egyezményhez történő csatlakozásra.

Magyarázat az Audiovizuális örökség védelméről szóló Európai Egyezményhez

I. Fejezet – Bevezetés

1. Cikk – Az Egyezmény célja

1. Az európai kulturális örökség fogalma viszonylag új keletű. Amikor a filmművészet születésének századik évfordulóját ünnepeltük, sokakban tudatosodott eme örökség sebezhetősége. A filmművészet napjaink kultúrájának létfontosságú összetevője és a történelem krónikája. Történetének első száz éve során a filmművészet megőrkítette Európa minden jelentősebb eseményét: az ipari forradalmat, a háborúkat és a kiemelkedő felfedezéseket. A televízió megjelenése óta egyre nő a létrehozott audiovizuális termékek mennyisége. Sajnos eme örökség jelentős része mindörökké elveszett. Ennek oka, hogy túl hosszú időbe telt, amíg az emberek felismerték azt, hogy a filmekre is úgy tekintsenek, mint a múzeumban őrzött műtárgyakra, amelyeket érdemes megvédeni és restaurálni. Több éve ismert az is, hogy nem elég a filmeket gyűjteni, hanem intézkedésekre van szükség megőrzésük érdekében is. Számptalan remekmű helyreállíthatatlanul elveszett, mivel a lebomló nitrátfilmekben a képek egyre halványabbá válnak és a végén teljesen eltűnnek – feltéve persze, hogy e gyúlékony filmek már korábban nem égtek el. A triacetátból készült filmek esetén sem jobb a helyzet. Az olyan filmek az 1950-es években terjedtek el, és nagy várakozásokat fűztek hozzájuk. Hamarosan kiderült azonban, hogy az az anyag sem menekülhet meg a lassú, de visszafordíthatatlan lebomlástól, és azt ecetsavas szag kíséri. Manapság a film alapanyaga nem tartalmaz cellulózt, és így nem fenyegeti az ecetes lebomlás. Más jellegű hátrányoktól azonban ez sem mentes. Igényes tárolási feltételekre van szüksége. A digitalizált dokumentumok megőrzése is csak tíz évre garantálható, és csak vágyainkban szerepel az a technika, amely korlátlan ideig biztosítja a dokumentumok fennmaradását.

2. Manapság az audiovizuális örökség fogalmába már nemcsak a filmalkotások, hanem a televíziós alkotások, videotermékek, növekvő mértékben a multimédiás és interaktív termékek, mi több, a fejlődő technika által még kifejlesztésre kerülő újabb termékek is beletartoznak. A megőrző tevékenységet ki kell ezért terjeszteni erre az óriási területre. Ez a magyarázata annak, hogy az Egyezmény elvei minden mozgóképre vonatkoznak. Emiatt történik oly kevés konkrét utalás bármely médiumra. Így próbáljuk elérni azt, hogy az Egyezmény a még csak a jövőben felbukkanó új audiovizuális kifejezési formákra is alkalmazható maradjon. Ugyanakkor a filmalkotásokon kívül eső mozgóképek kötelező letétbe helyezésének szabályait azok a jegyzőkönyvek határozzák majd meg, amelyek a jelen Egyezmény 18. cikke 1. bekezdése alapján születnek meg. Az első Jegyzőkönyv például a televíziós alkotások védelmével foglalkozik majd.

3. Az Egyezmény nem foglalkozik sem hangfelvételekkel, sem állóképekkel, mivel azok védelmével más jogszabályok foglalkoznak.

4. A jelen Egyezmény összhangban áll az Európa Tanács egyéb, a kulturális együttműködés terén végzett tevékenységével. Az európai filmipar érdekeinek érvényesítése már régóta fontos cél. Bizonyítják ezt a következő dokumentumok: Filmművészet és állam kapcsolatáról szóló Ajánlás (1979), Európai filmörökség megóvásáról szóló Ajánlás (1985), Európai filmművészet és televíziózás évről szóló Határozat (1987), Európai filmforgalmazásról szóló

Ajánlás (1987), Az Eurimages Alap létrehozásáról szóló Határozat (1988) és Gyermeknek és serdülőknek szóló filmekre vonatkozó Ajánlás (1990). A jelen Egyezmény hézagpótló, minthogy az Európa Tanács legtöbb tagországában az audiovizuális örökség védelmét kizárólag önkéntes alapon működő archívumok végzik. A problémát az okozza, hogy amikor döntésre kerül a sor arról, hogy vajon egy mű letétbe kerüljön-e, milyen kritériumok alapján lehet azt megmondani, hogy melyik mű fontos és melyik nem az. Amennyiben megengedjük a szabad választást a tekintetben, hogy melyik mű érdemes megőrzésre és melyiket lehet eldobni, a következmények igen károsak lesznek az audiovizuális örökség szempontjából. Olyan alkotások tűnnek el, amelyek feledésbe merülése miatt eljövendő nemzedékek joggal hibáztathatnak majd bennünket.

5. Egy további okból is fontos volt, hogy felhívjuk a kormányok figyelmét erre a kérdésre: ma már az európai örökség fogalmába a teljes Európa beletartozik. Azok az államok, amelyek az utóbbi években csatlakoztak az Európa Tanácshoz szintén kiterjedt és védelemre érdemes örökséggel rendelkeznek. Ehhez azonban azonnali cselekvésre volt szükség.

6. A helyzeten kizárólag csak a kötelező letétbe helyezésről szóló szabály megalkotása változtatható. Minden új mozgókép egy etalonját (nem selejtehető kópiáját) letétbe kell helyezni, mert csak így biztosítható az anyag hatékony védelme. A kötelezpéldány elhelyezésének szabálya nemcsak arra vonatkozik, hogy egy etalon letétbe kerüljön, hanem arra is, hogy intézkedés történjen annak megőrzésére is. Ez szükségessé teheti állagjavító lépések megtételét is.

7. Emellett a mozgóképeket hozzáférhetővé kell tenni kulturális, tudományos és kutatási célú tanulmányozás céljaira is. Kijelenthető, hogy az ily módon megőrzött mozgóképek az eljövendő nemzedékek számára a múltból megőrzött emlékezet objektívációi. Éppen ezért biztosítani kell, hogy az érdekeltek hozzájuthassanak. Egyes esetekben oktatási és kulturális anyagokként van rájuk szükség, mivel tükrözik a társadalomban és a történelemben végbement változásokat; máskor munkaanyagok, amelyeket a kutatók tanulmányoznak.

8. Bár minden Fél a területén maga alakítja ki a kötelezpéldányok letétbe helyezésének rendszerét, érdemes hangsúlyozni, hogy ez a kötelezettség kizárólag a jelen Egyezmény hatálybalépését követően létrehozott mozgóképekre vonatkozik, továbbá hazai gyártásúakra, ugyanakkor nem vonatkozik olyan egyéb anyagokra, amelyeket az adott országban csak terjesztenek, vagy a műsorsugárzás útján közölnének. Az idevágó rendelkezések célja az, hogy csökkentsék a letétbe helyezendő anyagok mennyiségét és az így felmerülő költségeket.

9. Minthogy azonban jelen Egyezmény célja, hogy minden mozgókép megőrzését szolgálja, bevezeti továbbá az önkéntes alapon működő letétbe helyezés intézményét is. Ez már kiterjedhet például a külföldi alkotásokra is, továbbá olyan mozgóképekre, amelyek jelen Egyezmény hatályba lépését megelőzően születtek.

10. Az audiovizuális örökség védelmére vonatkozó rendelkezések végrehajtása a köz érdekében történik. A kijelentés fordítva is érvényes: nem foglalkoznak egyéni vagy nyereségorientált érdekek érvényesítésével.

11. A kötelezpéldány archívumok működésének elveit az Egyezmény II. Fejezete ismerteti, míg az önkéntes alapon működő archívumokra vonatkozó információk a III. Fejezetben találhatóak.

2. Cikk – Meghatározások

a. „mozgókép”

12. A „mozgókép” meghatározása azon az ajánlason alapul, amelyet az UNESCO huszonegyedik ülészakán fogadott el 1980. október 27-én:

„a mozgókép kifejezés bármilyen hordozóeszközön rögzített képsorozatot jelent (függetlenül a rögzítés módszerétől vagy a hordozóeszköz természetétől, amely lehet film, szalag vagy lemez, és a felhasználás történhet első vagy későbbi rögzítés alapján), kísérő hanggal vagy anélkül, anyagok, amelyek vetítés során a mozgás benyomását keltik, és amelyeket létrehozóik szándéka szerint a nagyközönség számára továbbítanak vagy forgalmazznak, vagy dokumentációs célokat szolgálnak; többek között a következő kategóriák állapíthatók meg:

a. filmalkotások (úgy mint, játékfilmek, rövidfilmek, népszerű tudományos filmek, híradók és dokumentumfilmek, animációs filmek és oktatófilmek);

b. televíziós alkotások, amelyeket műsorszolgáltatók készítenek, vagy amelyeket részükre mások készítenek;

c. videokazetták és videolemezek, amelyekre a fenti a. és b. pontok nem utalnak”

13. Bár az említett dokumentum megszületése óta sok minden változott, főleg technikai téren, a „mozgókép” kifejezés érvényes maradt a gyakorlatban is és tartalmában is. A „mozgókép” fogalmának szándékosan marad el a pontos meghatározása, mert így több tér marad a technikai fejlődés számára (például videolemezek, CD-ROM-ok és egyéb olyan hordozóeszközök, amelyek digitalizált képeket hordoznak). Ily módon biztosítható, hogy az Egyezmény a jövőben is alkalmazható maradjon.

b. „filmalkotás”

14. A jelen Egyezmény 2. cikke b. pontjában használt „filmalkotás” meghatározás alapját a következő képezte: Európai filmkoprodukción egyezmény (1992. október 2. ETS 147), amely az Európa Tanács egy korábbi egyezménye.

c. „kötelepéldány archívum”

d. „önkéntes alapon működő archívum”

15. Az Egyezmény különbséget tesz a kötelepéldány archívumok és az önkéntes alapon működő archívumok között. E két fogalmat azért vezettük be jelen Egyezménybe, hogy megkülönböztessük a különböző funkciójú intézményeket. A kötelepéldány archívumok esetén hangsúlyozzuk annak szükségességét, hogy minden, az audiovizuális örökség részét képező mozgóképet védeni kell. Garantálni kell, hogy legalább egy példány fennmaradjon. E tekintetben a kötelepéldány archívumok hasonlíthatók a más területen közismert értékmegőrzőkhöz. Az önkéntes alapon működő archívumok pedig nagyobb figyelmet szentelhetnek a mozgóképek kulturális célú népszerűsítésének, amint ezt a filmkönyvtárak (*cinémathèques*) tevékenysége jól példázza. Amennyiben fennmarad e megkülönböztetés, a Felek összevonhatják a két intézményt egy egységes intézményi formába (lásd jelen Egyezmény 13. és 14. cikkét). Azok a Felek pedig, amelyek jogrendszerükbe már bevezették a „letéti intézmény” fogalmát, továbbra is használhatják azt a kötelepéldány archívumokra.

3. Cikk – Az Egyezmény hatálya

16. Jelen Egyezmény hatálybalépését követően a Feleknek fel kell állítaniuk egy kötelepéldány rendszert, amely minden filmalkotásra vonatkozik. Nem fogadható el ilyen

vagy olyan ismérvek szerinti válogatás. Minthogy a filmalkotások kulturális örökségünk szerves részét képezik, teljes körű védelmet érdemelnek.

17. A jelen Egyezmény nem foglalkozik a filmalkotásokon kívüli egyéb mozgóképek kötelező letétbe helyezésével. Például a televíziós alkotások sokrétűségére és óriási mennyiségére való tekintettel, külön jegyzőkönyvek megfogalmazása szükséges, amelyek meghatározzák a mozgóképek további kategóriái gyűjtésének feltételeit és gyakorlati kérdéseit. E jegyzőkönyvek aztán figyelembe veszik az egyes mozgókép kategóriák sajátosságait és a technikai fejlődés következményeit. Idővel a Felek kötelesek lesznek a kötelezpéldány archívumok rendszerét kiterjeszteni egyéb mozgóképekre is, amint erre kitérnek azok a jegyzőkönyvek, amelyeket a jelen Egyezmény 18. cikke 1. bekezdése alapján fogalmaznak meg. Erre az után kerülhet majd sor, ha részeseivé válnak azoknak a jegyzőkönyveknek is.

4. Cikk – Szerzői és szomszédos jogok

18. Az Egyezmény egyértelművé teszi, hogy a benne megfogalmazott kötelezettségek semmilyen módon nem befolyásolják nemzetközi egyezmények szerzői és szomszédos jogok védelmére vonatkozó rendelkezéseit.¹ Az Egyezmény preambuluma utal a hatályos nemzetközi egyezményekre, és a 4. cikk rögzíti, hogy jelen Egyezmény nincs befolyással más egyezmények végrehajtására. A 4. cikk idevágó rendelkezései sokban megegyeznek más fontos, a szomszédos jogokkal foglalkozó egyezmény ilyen jellegű rendelkezéseivel. A szerzői jogi egyezmények között központi helyet foglal el az Irodalmi és művészeti alkotások védelméről szóló Berni Egyezmény, amelyet legutóbb Párizsban módosítottak 1971-ben. A szomszédos jogok védelméről szóló legfontosabb dokumentum a Római Egyezmény, amely kiterjed az előadóművészek, hangfelvétel-előállítók és műsorszolgáltatók védelmére. Azt a védelmi rendszert, amelyet ezek az egyezmények hoztak létre több olyan nemzetközi és regionális egyezmény egészíti ki, amely a szerzői és szomszédos jogok különböző kérdéseit taglalják. Az Európa Tanács mindegyik tagállama csatlakozott egy vagy több ilyen jellegű egyezményhez.

19. Minden letétbe helyezett mozgókép szerzői jogi védelmet élvez. Emellett gyakran egy, vagy több szomszédos jog is védi. A szerzők, előadók és hangfelvételek készítői jogosultak arra, hogy az ilyen jogi védelmet élvező anyagokat reprodukálják és terjesszék. A szerzőknek ezen kívül nyilvános előadásra vonatkozó és műsorsugárzási joguk is van. Ami az előállítási folyamatot illeti, a filmalkotások és televíziós alkotások létrehozói szerződésileg megszerzik a szükséges jogokat a szerzőktől, előadóktól és lehetőség szerint a hangfelvételek készítőitől. Számos országban a szerzői jog rendelkezik a filmalkotások szerzői jogainak vélelmezett átszállásáról a szerzőktől a filmek gyártóira. Az Európai Közösség joga nemrégiben úgy módosult, hogy a filmalkotások első rögzítésének készítőinek saját szomszédos joguk van.

¹ Felsoroljuk a szerzői és szomszédos jogok védelmével foglalkozó legfontosabb hatályos nemzetközi egyezményeket: Irodalmi és művészeti alkotások védelméről szóló Berni Egyezmény (1886, Párizsi Akta: 1971), Az Előadóművészek, hangfelvétel-előállítók és műsorsugárzó szervezetek védelmét szolgáló Római Egyezmény (1961), Hangfelvételek előállítóinak védelmére, hangfelvételeik engedély nélküli többszörözése ellen létrejött egyezmény (1971) és a Szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló egyezmény (TRIPS Egyezmény, 1994). Ezekon felül két egyezmény született a Szellemi Tulajdon Világszervezet égisze alatt, de azok még nem léptek hatályba: a Szellemi Tulajdon Világszervezete égisze alatt, amelyek 2002.március 6-án, illetve május 20-án léptek hatályba: a Szellemi Tulajdon Világszervezete Szerzői Jogi Szerződése (1996) és a Szellemi Tulajdon Világszervezete Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződése (1996). Az Európa Tanács keretein belül két regionális egyezmény született a szerzői és/vagy szomszédos jogokról: a Televíziós sugárzások védelméről szóló európai egyezmény (1960) és a Határokat átlépő műholdas műsorszolgáltatásra vonatkozó szerzői és szomszédos jogokról szóló európai egyezmény (1994).

20. Letétbe helyezéskor az anyag átadása nem jelenti azt, hogy a kötelezpéldány archívum vagy letéti intézmény megszerezne a leadott anyag felhasználási jogát is. Legkevésbé jelenti a szerzői és szomszédos jogok átruházását. Az anyag tulajdonjogának átszállásához is szerződéses megállapodásra van szükség a letétbe helyező és a letétet átvevő között. Ebből következik, hogy külön kell rendelkezni a reprodukálási jogokról és a letétbe helyezett anyag egyéb irányú felhasználási lehetőségeiről. Csak ennek nyomán használható az anyag a letét céljaira.

21. Az anyagok felhasználási jogairól kétféleképpen is lehet rendelkezni:

- a szerződő felek (önkéntesen) szerződésben állapodnak meg, vagy
- jogszabályi szinten külön rendelkezést alkotnak a kérdésről, ily módon a jogosultak jogait némiképpen korlátozva.

22. A szerzői jogok rendezésének leginkább használt módszere az, ha erről a felek szerződésben állapodnak meg. Háromféle módon lehet joghoz jutni szerződésileg: szerződni lehet a letevővel, az eredeti jogosulttal vagy a közös jogkezelő szervezettel.

Az első esetben az anyagot letevő gyakran maga annak előállítója, aki egyben jogosultja is, vagy egyike a jogosultaknak. Letétbe helyezéskor közvetlen kapcsolat jön létre a letevő és a kötelezpéldány archívum között, melynek során megállapodás születhet az anyag felhasználás módjairól. Azon jogok tekintetében, amelyek felett a letétbe helyező nem rendelkezik, külön megállapodást kell kötni.

A második esetben az eredeti jogosultak minden gond nélkül megtehetik, hogy megállapodjanak az anyag felhasználási jogairól.

A harmadik esetben megjegyzendő, hogy a szerzői jog egyes területein a jogosultak felhatalmazása alapján közös jogkezelő szervezetek egyeznek meg a felhasználási jogról. A zene tipikusan az a terület, ahol a felhasználásra való jogosultságot a közös jogkezelő szervezettől kell megszerezni. Az utóbbi évtizedekben nagy mértékben terjed és gyorsan fejlődik a közös jogkezelés intézménye, amelyek céljára napjainkban egyre kifinomultabb kommunikációs hálózatokat használnak fel.

23. A Felek nemzeti szintű jogszabályban is szabályozhatják a letétbe helyezett anyagokra vonatkozó jogokat. Ilyenkor rendelkezhetnek úgy is, hogy a kötelezpéldány archívum a letétbe helyezett anyagokat külön megállapodás és kompenzáció nélkül használhatja bizonyos célokra. E jogszabály előírhat jogszerzést megkönnyítő rendelkezéseket is. A jogok korlátozása gyakran az olyan reprodukálásokra vonatkozik, amely az anyagok állagjavítása során válik szükségessé. Az ilyen tevékenység mindegyik érintett javát szolgálja, és nincs hatással a jogosultak vagyoni jogaira. Az idevágó törvény rendelkezhet egyes nem nyereségorientált felhasználási formákról is. Ilyen lehet a kötelezpéldány archívumban megszervezett vetítés, továbbá az oktatási vagy kutatási célból történő felhasználás. A jogkorlátozásnak összhangban kell lennie a vonatkozó nemzetközi egyezmények jogkorlátozásokra vonatkozó rendelkezéseivel és ismérveivel, és indokolt esetben, az Európai Közösség jogával is. Olyan anyag esetében, ahol lehetetlen megállapítani, hogy ki a jogosult, vagy a jogosult semmiképpen sem elérhető, a kötelezpéldány archívum bármilyen általa helyesnek ítélt lépést megtehet a kérdés rendezése érdekében. Ehhez a kérdéssel hivatásszerűen foglalkozó harmadik fél segítségét is igénybe veheti. Ilyenek lehetnek például a gyártó vállalatok, alkotások gyűjtésével foglalkozó társaságok és a közös jogkezelő

szervezetek. Indokolt esetben e tevékenység történhet nemzeti szintű jogszabály rendelkezéseinek figyelembevételével.

24. Amennyiben a kötelezpéldány archívum a letétbe helyezett anyagot olyan célokra használja, amelyeket az idevágó jogszabály közvetlenül nem engedélyez, engedélyt kell kérnie a jogosulttól. Abban az esetben, ha egy kötelezpéldány archívum harmadik fél számára ad át anyagot, például akkor, amikor nyilvános vetítéshez ad át filmet, vagy lehetővé teszi, hogy egy letétbe helyezett film részletét filmalkotás vagy televíziós alkotás készítésekor felhasználják, elengedhetetlen követelmény, hogy a felhasználó szerezzé be a szükséges jogokat a jogosultaktól vagy képviselőjüktől. A kötelezpéldány archívumnak természetesen meg kell győződnie arról, hogy jogában áll-e az, hogy harmadik fél számára kiadja az érintett anyagot vagy annak részleteit.

25. Javasoljuk, hogy a kötelezpéldány archívumok és az önkéntes alapon működő archívumok rögzített eljárásrendet alakítsanak ki a felhasználási jog megszerzéséhez és biztosításához. Ehhez meg kell szereznük a szükséges ismereteket. Éppen ezért együtt kell működniük az ilyen munkát hivatásszerűen művelőkkel: szerzőkkel, előállítókkal, egyéb jogosultakkal és ezek szervezeteivel.

II. Fejezet – Kötelezpéldányok elhelyezése

5. Cikk – Általános kötelezettség a kötelezpéldányok letétbe helyezésére

26. A mozgóképek kötelező letétbe helyezéséről jogszabály készül, és e kötelezettség bevezetése történhet más módon is e cikk rendelkezésének megfelelően.

27. Elvileg a letétbehelyezés kötelező és teljes körű, hiszen csak így töltheti be azt a funkcióját, hogy biztosítsa minden nemzetileg vagy koprodukcióban gyártott és az audiovizuális örökség részét képező mozgókép megőrzését és állagjavítását. A „gyártott” mozgókép kifejezés arra vonatkozik, hogy ezeket az anyagokat hivatásosok készítik ellenszolgáltatásért történő értékesítésre. Ebből következik, hogy amatőr anyagokra (családi eseményeket megörökítő filmek, nyaralások során készült felvételek, stb.) nem terjed ki az Egyezmény hatálya. Az a kifejezés, hogy „az audiovizuális örökség részét képező” arra vonatkozik, hogy a Felek maguk óhajtják eldönteni: mi tartozik ehhez az örökséghez. A Felek gondoskodjanak arról, hogy meghatározásuk se önkényes, se diszkriminatív ne legyen.

28. Annak elkerülésére azonban, hogy jelen Egyezmény indokolatlanul nagy anyagi terhet rójon a Felekre, az Egyezmény visszamenőleges hatállyal nem fogalmaz meg letétbe helyezési kötelezettséget. Igaz azonban, hogy a jelen Egyezmény aláírása előtt született műveket az önkéntes alapon működő archívumokban el lehet helyezni. Hasonló megfontolásból született az a rendelkezés is, hogy csak az adott ország által gyártott művekre vonatkozik a letétbe helyezési kötelezettség. Az Európai filmkoprodukciós egyezmény (1992. október 2.) megfogalmazása szerint a „nemzeti alkotás” olyan mozgóképet jelent, amelynek gyártója, vagy legalább egyik társ-gyártója vállalatának székhelye vagy szokásos tartózkodási helye az érintett államban található.

29. Az itt megfogalmazott három kötelezettséget – gyűjtés, megőrzés és hozzáférhetővé tétel tudományos, kulturális és kutatási célokra – a Felek hazai jogalkotása szabályozza majd. E jogszabály vegye figyelembe a közérdek minden szempontját, és legyen összhangban a szerzői és szomszédos jogokkal.

30. A mozgóképek letétbe helyezésének kötelezettsége azokra az anyagokra vonatkozik, amelyeket nyilvános bemutatásra szánnak. E megfogalmazás kidolgozói igyekeztek nem túl megszorítóan eljárni. Ezért a letétbe helyezés kötelezettségét kiterjesztik a be nem fejezett és nyilvánosan nem forgalmazott művekre is, különös tekintettel azokra, amelyek forgalmazását a cenzúra akadályozta meg.

31. A koprodukció fogalmát, többek között, az Európai filmkoprodukciós egyezmény (1992. október 2.) rögzíti. Bilaterális koprodukciós kapcsolatok mellett, például, elképzelhetők multilaterális koprodukciók is, amelyek esetén legalább három társ-gyártó működik együtt. Az is előfordulhat, hogy az ilyen koprodukció egy vagy több részes, és egy vagy több nem részes államtól származik, amely nem részese jelen Egyezménynek. A koprodukciók egyik sajátossága az az előírás, hogy az érintett állam illetékes hatóságai állapotjanak meg arról: készek kölcsönösen megadni egymás nemzetiségét a koprodukcióban készült mozgóképnek. Ezek nyomán kijelenthető: az így készült film nemzetisége megegyezik a koprodukciós partnerek nemzetiségével.

32. A letétbe helyezés kötelezettsége általános, és nem korlátozható. Mindazonáltal a cikk 2. bekezdése említ egy kivételt az általános elv alól, mégpedig az érintett mozgóképek óriási mennyisége és a várható magas költségek miatt. Olyan mozgóképekről van szó, amelyek kötelező letétbe helyezése már egy másik Félnél megtörtént. E rendelkezés nem tekinthető teljesen következetesnek és éppen ezért elismerését a Felek saját megítélésére bízta.

33. Amint már feljebb említettük, jelen Egyezmény semmilyen kötelezettséget nem fogalmaz meg a nem hazai gyártású termékekkel kapcsolatban. Mindegyik Félnek azonban megmarad a lehetősége, hogy kiterjessze az önkéntes letétbe helyezés intézményét. Dönthet tehát például úgy, hogy letétbe elfogad olyan mozgóképeket is, amelyeket területén forgalmaznak.

34. Ez az elv alkalmazható jelen Egyezmény mindegyik rendelkezésére, hiszen azok csak a betartandó minimum követelményeket fogalmazzák meg.

6. Cikk – A kötelezpéldány archívumok kijelölése és feladatai

35. A kötelezően letétbe helyezés a Felek által kijelölt kötelezpéldány archívumoknál történik. Figyelembe véve, hogy az egyes Felek eltérő államszerkezetűek, például néhányuk szövetségi állam, a Felek jogában áll, hogy egy vagy több ilyen archívumot jelöljenek ki.

36. Minthogy a letétbe kerülő anyag jelentős értékű, intézkedéseket kell tenni védelme érdekében, valamint azért, hogy tiszteletben tartsák a szerzői és szomszédos jogokat. Általában véve arra kell törekedni, hogy semmilyen visszaélés ne történjen. Éppen ezért az archívumok legyenek önálló szervezetek, amelyeket a közérdek figyelembevételével jelölnek ki. Nehezen képzelhető el, hogy bármely olyan állami vagy magánszervezet, amely főleg nyereségorientált tevékenységet végez, megbízást kaphatna az archívumi funkciók ellátására. Amennyiben nyereség termelése lenne egy kötelezpéldány archívum fő célkitűzése, többé nem tekinthetnék a köz intézményének.

37. Végeredményben az egyes Felek feladata, hogy biztosítsák azt, hogy a kijelölt intézmények megfelelően ellássák feladataikat. E kikötést, amely *ipso iure* állami intézményekre vonatkozik, fontos volt megfogalmazni olyan magánintézmények tekintetében, amelyeket kötelezpéldány archívumnak jelölnek ki.

7. Cikk – Műszaki és pénzügyi eszközök

38. E cikk felhívja a Szerződő Feleket arra, hogy biztosítsák az Egyezményben említett kötelezpéldány archívumok számára a funkcióik ellátásához szükséges eszközöket, elsősorban pénzügyi, anyagi és műszaki forrásokat. Az eszközök konkrét kiválasztása a Felek feladata. Függetlenül attól, hogy az archívumok teljes egészében vagy részben nem állami forrásokból tartják fenn magukat, meg kell felelniük az Egyezmény előírásainak.

8. Cikk – Kötelezpéldányok elhelyezésének feltételei

39. Az Egyezmény célja, hogy hosszú távon óvja az audiovizuális örökséget. Ehhez az kell, hogy a letétbe kerülő anyag igen jó minőségű legyen. A letétbe kerülő hordozó pontos típusát a Felek maguk választják meg. Ez lehet például internegatív (dupnegatív) vagy más olyan anyag, amelyről munkakópia készíthető.

Az Egyezmény éppen azért nem határozza meg a hordozó természetét, hogy a műszaki fejlődés ellenére is aktuális maradjon.

40. Amennyiben ezt helyesnek látják, a Felek rendelkezhetnek úgy is, hogy fedezik a letétbe kerülő anyag gyártása befejezésének költségét.

41. Jogszabályban vagy más módon a Felek pénzbüntetést is kilátásba helyezhetnek arra az esetre, ha valaki nem tesz eleget letétbe helyezési kötelezettségének.

42. A letétbe helyezésre időhatárt kell megszabni, mert csak így biztosítható az Egyezmény hatékony érvényesülése. Az Egyezmény megfogalmazása szerint a határidő nem haladhatja meg a tizenkét hónapot vagy más, a Fél által meghatározott ésszerű időszakot. Ez az időszak akkor kezdődik, amikor a mozgókép végső változatát nyilvánosan bemutatják.

9. Cikk – A letétbe helyezett anyag állagának javítása

43. Ahhoz, hogy a mozgóképet megfelelő állapotban megőrizhessük, rendszeres állagjavítás szükséges. Ehhez általában egy másolatot kell készíteni a letétbe tett anyagról. Általában azonban másolat nem készíthető a jogosult engedélye nélkül. Egyes esetekben nehéz az ilyen engedélyt beszerezni, mivel gyakran akadályba ütközik a jogosultak azonosítása. A Berni Egyezmény 9. cikke alapján, a Felek a tárgyra vonatkozó nemzeti jogszabályukban kivételes esetről is rendelkezhetnek, feltéve, hogy az így megvalósított reprodukálás semmilyen módon nem akadályozza az érintett mű szokásos hasznosítását, és nem sérti a jogosult jogos érdekeit. Mindezen felül, figyelembe kell venni a személyhez fűződő jogokat is. A Berni Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően, a Felek maguk döntenek jogszabályalkotásuk során az ilyen kivételek meghatározásáról.

44. A Felek feladata, hogy ösztönözzék a romló minőségű és a jelen Egyezmény rendelkezései alapján kötelezően letétbe helyezett mozgóképek állagának javítását.

10. Cikk – Rendkívüli intézkedések

45. Rendkívüli intézkedésekre akkor kerüljön sor, ha egy magánszemély olyan mozgókép birtokában van, amelyet közvetlen veszély fenyeget, és emiatt az esetleg örökre elvesz. A Felek hozhatnak például olyan jogszabályt, amely alapján e magánszemély köteles a nála levő mozgóképet korlátozott időre kölcsön adni a kötelezpéldány archívum számára, hogy az másolatot készíthessen róla. Egyéb olyan körülmények is elképzelhetők, amikor az állami szervek beavatkozása válik szükségessé. Elsősorban olyan mozgóképekre gondolunk ez esetben, amelyek átcsúsznak a kötelezővé tett letétbe helyezés hálóján, valamint olyan művekre, amelyek a válogatás során nem kerülnek a letétbe helyezendők közé, amelyekről

azonban később kiderül, hogy az audiovizuális örökség szempontjából kitüntetett jelentőséggel bírnak.

III. Fejezet – Önkéntes letétbe helyezés

11. Cikk – Önkéntes letétbe helyezés elősegítése

46. Egy Fél audiovizuális öröksége nem korlátozódik hazailag gyártott művekre. Nem hagyható figyelmen kívül a többi európai ország, sőt egyéb földrészek kulturális hatása sem. Általánossá vált az egyes országok kultúráinak egymásra hatása. Mi több, nincs is olyan műfaj, amelyben a művészek ihletüket ne a világ legkülönbözőbb tájairól merítenék. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy a letétbe helyezés kötelező rendszerét olyan egyéb intézménnyel egészítsük ki, amely ösztönzi bármely olyan mozgókép önkéntes letétbe helyezését, amely egy állam audiovizuális örökségének része, ugyanakkor az 5. cikkben megfogalmazottak szerint nem esik a kötelező letétbe helyezés ismérvei alá. Az önkéntes letétbe helyezés elvei irányadóak a filmkellékekre is. Ugyanakkor, az önkéntes letétbe helyezés nem jelenthet kivételt a kötelező letétbe helyezés alól. Bár látszólag a kötelezpéldányok átvételére kijelölt intézmények ideálisnak tűnnek az önkéntesen letétbe helyezett anyagok átvételére is, a Feleken múlik, hogy mindenhol, ahol az szükséges, egyéb intézményeket válasszanak ki arra a funkcióra. Az önkéntes letétbe helyezés intézménye lehetővé teszi továbbá a jelen Egyezmény hatálybalépését megelőzően gyártott mozgóképek védelmét is.

47. Az önkéntes letétbe helyezés a filmkellékekre is kiterjed. E kategóriához tartoznak a különböző technikai anyagok, amelyek a mozgóképek gyártása folyamán keletkeznek (forgatáshoz használt eszközök, egyes kópiák, adáskópiák, stb.), emellett származékos termékek, amelyek a mozgóképek terjesztésével és hasznosításával kapcsolatba hozhatók (poszterek, reklámtermékek, stb.). Az „egyes kópia” kifejezés fed bármely mozgókép anyagot, melybe beleértendő filmek esetében a negatív, az internegatív (dupnegatív) vagy az interpozitív (duppozitív), valamint videokazettán vagy videolemezen rögzített anyagok esetében egy mátrix. Az ilyen egyes kópiákat arra használják, hogy ezekről további kópiákat nyerjenek. Az „adáskópia” vagy „vetítésre szánt kópia” kifejezés bármely mozgókép anyagra vonatkozik, melyet megtekintésre és/vagy terjesztésre szánnak.

12. Cikk – Nyilvános hozzáférés

48. Ez a cikk arra ösztönzi az érdekelteket, hogy a jogosult az engedélyt szerződés formájában adja meg. Az említett szerződés célja, hogy meghatározza a használat és az anyaghoz történő hozzáférés feltételeit jelen Egyezménnyel összhangban.

IV. Fejezet – Közös általános rendelkezések a kötelezpéldány archívumokra és az önkéntes alapon működő archívumokra

13. Cikk – Közös archívumok

49. Ez a cikk lehetővé teszi, hogy a Felek együttműködjenek, különösen akkor, ha archívumaik egy-egy területre szakosodnak.

50. Elképzelhető, hogy azok a Felek, amelyeknél az előállított mozgóképek mennyisége alacsony, úgy döntenek, hogy előnyös számukra, ha közös archívumokat állítanak fel. Ez történhet a kötelezpéldányok vagy az önkéntesen letétbe helyezett mozgókép gyűjtése terén, vagy mindkét területen.

51. Gyakorlati megfontolásból hasznos lehet, ha egyetlen intézmény égisze alatt működtetik a kötelezpéldány archívumokat és az önkéntes alapon működő archívumokat. Ebben az esetben is szigorúan követni kell az Egyezményben megfogalmazott előírásokat, nehogy zavar támadjon a kétféle intézmény feladatait illetően.

14. Cikk – Együttműködés a kötelezpéldány archívum és az önkéntes alapon működő archívum között

52. Az európai audiovizuális örökség védelme csak akkor valósulhat meg, ha szoros együttműködés alakul ki a Felek és kötelezpéldány archívumaik, önkéntes alapon működő archívumaik között egyrészt, és eme intézmények között másrészt. E cikk a teljesség igénye nélkül felsorol néhány területet, ahol ez az együttműködés megvalósulhat, és amelyek fontosak az Egyezmény céljai megvalósulása szempontjából.

15. Cikk – A letét szerződéses feltételei

53. A mozgóképek kötelező vagy önkéntes letétbe helyezése mind a kötelezpéldány archívumnál, mind az önkéntes alapon működő archívumnál számos jogi kérdést vet fel. Néhány példa erre: „a letétbe helyezett anyagok bármilyen sérülésére vonatkozó felelősség feltételei, azok az esetek, amikor a jogosultak az anyagot átmenetileg vagy végleg visszavonják a letétből, továbbá annak az összegnek a nagysága, amelyet a jogosultaknak kell fizetniük, amennyiben a kötelezpéldány archívum vagy az önkéntes alapon működő archívum javítja az anyag állapotát vagy más szolgáltatást végez.” Éppen ezért a 15. cikk előírja a Felek részére, hogy arra ösztönözzék a kötelezpéldány archívumokat és az önkéntes alapon működő archívumokat, hogy kössenek szerződést a letétbe helyezőkkel, amelyben rögzítenek minden jogot és kötelezettséget a letétbe helyezett mozgóképekkel kapcsolatban.

54. A pénzügyi kompenzáció kérdéseit szintén szerződés rögzítse a jogosultak és az önkéntes alapon működő archívumok, valamint kötelezpéldány archívumok közötti kapcsolatban. Ennek megállapításakor azt a technikai felkészültséget kell figyelembe venni, amely az örökség részét képező mozgóképek bármilyen formában történő állagjavításához szükséges. Állagjavítás alatt bármely aktív beavatkozás értendő. Teljesen ésszerű, ha ilyen esetben a munkát elvégző fizetséget igényel egyrészt a felmerülő költségek fedezésére (kiadások, a munkára fordított idő és energia, a munkához felhasznált egyedi berendezések), másrészt a hozzáadott érték elismeréseként, hiszen egy bizonyos szaktudás megfelelő alkalmazásával lehetővé válik a mozgókép nyereségorientált további felhasználása. Összefoglalva: a fizetség megállapítása legyen kiegyensúlyozott. Vegye figyelembe a munkába fektetett erőfeszítést és hozzáértést, valamint a mozgókép megnövelt értékesíthetőségét.

V. Fejezet – Az Egyezmény végrehajtásának ellenőrzése

16. Cikk – Állandó bizottság

55. Tekintettel arra, hogy az audiovizuális téren folyamatosan fejlődik a felhasznált technika, és mind az érintett művek, mind az örökség e részének védelméért felelős intézmények igen sokrétűek, egy állandó bizottság feladata lesz, hogy ellenőrizze az Egyezmény végrehajtását. E bizottság fő feladata az lesz, hogy felügyelje jelen Egyezmény betartását és megvalósulását, amint erről a 17 cikk rendelkezik. A bizottság az Egyezmény részeseinek képviselőiből áll.

56. Figyelembe véve az Egyezmény tárgyának sajátos jellegét, indokoltnak érezzük, hogy az állandó bizottság lehetőséget kapjon arra, hogy feladati végrehajtásához szakértői segítséget vegyen igénybe. Emellett munkájában megfigyelők vesznek részt, akiket nemzetközi vagy nemzeti, kormányzati vagy nem kormányzati szervek delegálnak. Részvételük jogi sajátosságait a 16. cikk 6. bekezdése szabályozza.

17. Cikk – Az állandó bizottság feladatai és beszámoló

57. Azt követően, hogy az állandó bizottság részletesen tanulmányozza majd azokat a nehézségeket, amelyekkel a Felek az Egyezmény értelmezése vagy végrehajtása során szembesülnek, intézkedéseket javasolhat az audiovizuális örökség védelme hatékonyságának javítására. Ajánlásokat tehet a Feleknek, de a Miniszteri Bizottságnak is azért, hogy más államokra is kiterjessék az Egyezmény által biztosított védelmet.

VI. Fejezet – Jegyzőkönyvek és módosítások

18. Cikk – Jegyzőkönyvek és módosítások

58. A jelen Egyezmény megfogalmazza az audiovizuális örökség védelmének alapelveit, míg a konkrét jogi és technikai részletek megfogalmazását az egyes szakterületek feladatául szabja. Különösen érvényes e megállapítás a filmalkotásokon kívül eső mozgóképek kötelező letétbe helyezésére.

59. A 18. cikk nemcsak jegyzőkönyvek létrehozására vonatkozik, hanem e jegyzőkönyvek módosítására is, sőt magának az Egyezménynek a módosítására is, feltéve, hogy az ilyen lépések a műszaki fejlődés miatt szükségessé válnak.

60. Az állandó bizottság a 17. cikk 1. b. bekezdésének megfelelően megvizsgálja a jegyzőkönyveket, jegyzőkönyv módosításokat és az Egyezmény módosításait. A Miniszteri Bizottság a jegyzőkönyveket szokásos szavazási eljárása szerint hagyja jóvá. Nemzetközi egyezményi szöveg jóváhagyásához a szavazáson részt vevő képviselők kétharmados többsége szükséges és az, hogy a Bizottság munkájában részvételre jogosultak többsége jelen legyen. (Európa Tanács Alapszabálya, 20. d. bekezdés)

61. Gyakorlati megfontolásból az Egyezmény nem tér ki a jegyzőkönyvek és a jegyzőkönyvek módosításának hatálybalépésére. Ezekről egyedileg születik majd döntés, figyelembe véve a benyújtott szövegek tárgyát és célját.

62. Az Egyezmény előírja, hogy csak egy állam vagy az Európai Közösség csak akkor válhat egy jegyzőkönyv részesévé, ha már aláírta az Egyezményt. Ugyanakkor az Egyezmény aláírása, megerősítése, elfogadása vagy jóváhagyása sem bármely államot, sem az Európai Közösséget nem kötelezi bármely jegyzőkönyv aláírására, megerősítésére, elfogadására vagy jóváhagyására.

63. Az állandó bizottság csak az Egyezmény hatályba lépését követően áll fel.

VII. Fejezet – Záró rendelkezések

64. Az Egyezmény záró rendelkezései „az Európa Tanácson belül elfogadott egyezmények és megállapodások számára mintaként kidolgozott záró rendelkezések” alapján készültek, amelyeket a Miniszteri Bizottság 1982-ben hagyott jóvá.
65. A 19. és a 22. cikkel összhangban, az Egyezmény aláírásra megnyílt az Európa Tanács tagállamai, az Európai kulturális egyezmény további részes államai és az Európai Közösség részére. Csatlakozhatnak hozzá olyan államok is, amelyek nem tagjai az Európa Tanácsnak.
66. Az Egyezmény kitér az Egyezmény és az Európai Közösség jogának kapcsolatára is. Azzal a szokásos szóhasználattal él, amelyet az Európa Tanács többi megállapodása és egyezménye is használ.
67. A területi hatállyal foglalkozó rendelkezés (23. cikk) főleg a tengerentúli területekre vonatkozik.